

**ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3**

**Management Skills of Basic School Administrators, Ban Dung District
Group under The Office of Udon Thani Educational Service Area 3**

กนกวรรณ วรณทอง¹

Kanokwan wannthong¹

Received: 21 มีนาคม 2563 Revised: 31 มีนาคม 2563 Accepted: 1 เมษายน 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 และเพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ในการทำงาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา 70 คน ครูผู้สอน จำนวน 248 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามขนาดตารางของเครจซี่และมอร์แกน รวมจำนวนทั้งสิ้น 318 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 60 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรง (IOC) ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 สถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยภาพรวมทุกด้าน พบว่ามีทักษะการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี; Master Student of Education, Program in Educational Administration, Ratchathani University, Thailand; e-mail: pleple_231@hotmail.com

โดยเรียงลำดับความคิดเห็นรายทักษะจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะด้านคตินิยม ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง ทั้ง 3 ทักษะโดยภาพรวมพบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายทักษะพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้านเช่นกัน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายทักษะพบว่า ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้านเช่นกัน

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร , ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this research was to study administrative skills of basic school administrators Ban Dung District Group under the Office of Udon Thani Educational Service Area 3 and to compare the administrative skills of basic school administrators Ban Dung District Group under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 3 by status and work experience. The population used in this research was the school administrators and teachers in Ban Dung District under the Office of Udon Thani Educational Service Area, Area 3, with 70 school administrators. In total, 248 teachers were obtained through simple random sampling using Crazy and Morgan tables. The total samples were 318 persons. The instrument used in this research was a questionnaire constructed by the researcher in the estimation scale of 60 items with Item-Objective Congruence Index (IOC) between 0.67 and 1.00 and a confidence value equal to 0.95. Basic statistics used for data analyzing were percentage, mean, standard deviation and t-test.

The study of basic management skills of basic school administrators Ban Dung District Group Under the Office of Udon Thani Educational Service Area 3, according to the opinions of administrators and teachers in all aspects found that the skills and practices were at a high

level in order of opinions, skills from high to low, as follows; Technical skills and Human relations skills. It was found that the skills were practiced at a high level Sort comments by revenue from descending skills as skills ideology. For Technical skills Human relations skills, when considering the opinions of users administrative skills of basic school administrators of Ban Dung district, the 3 groups overall, found that they were significantly different at the .05 level. Administrators and teachers had different opinions in all aspects as well. And when comparing the opinions of administrators and teachers of different genders, there was an opinion towards the use of administrative skills of school administrators in overall no different. As for comparison of opinions between administrators and teachers with different educational background, there are comments on using administrative skills of school administrators. Overall, it is found that the statistical significance is at the .05 level. When considering the skills, it is found that administrators and teachers who had different educational background, there are different opinions in all aspects as well.

KEYWORDS: Management skills, School administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา จะประสบผลสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจในหลักการบริหารหรือการจัดการ ตลอดจนมีทักษะในการบริหารหรือการจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของแคทซ์ (Katz. 1955, : 33-42 ; อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์. 2548 : 71) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะการบริหารที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมีเพื่อให้การดำเนินการบริหารประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้อง มี 3 ทักษะ คือ ทักษะด้านเทคนิควิธี (Technical Skills) ได้แก่ ทักษะทางด้านการวางแผนงานและโครงการ ทักษะการใช้กระบวนการกลุ่ม ทักษะทางด้านการจัดการ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การให้คำแนะนำ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ความรอบรู้ในงานที่ปฏิบัติ ความเป็นผู้นำและการวิจัย ทักษะด้านมนุษย (Human Skills) ได้แก่ ความสามารถในการประสานงานกับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา หน่วยงาน ความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน ปฏิบัติกับผู้ร่วมงานโดยเท่าเทียมกัน ตลอดจนต้องให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงาน และทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) ได้แก่ ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบายของสถานศึกษา เข้าใจนโยบายการจัด

ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2564

Vol.9 No.1 January – June 2021

การศึกษาของชาติ สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของหน่วยงาน สามารถวางแผนในการปฏิบัติงาน ใช้เกณฑ์ที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน ทักษะทั้ง 3 ประการนี้ เป็นคุณลักษณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องให้ความสนใจอย่างยิ่ง เพราะการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ และทักษะการบริหาร ในการที่จะผสมผสานเพื่อบริหารการศึกษาและในการบริหารการศึกษาและผู้ที่มียุทธศาสตร์ที่จะส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา นโยบายต่างๆ ของการจัดการศึกษาสถานศึกษาจะนำไปใช้หรือไม่ และขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น ดังนั้นถ้าผู้บริหารสถานศึกษาไม่เข้าใจในสิ่งที่ของตนเอง ไม่ดำเนินการตามนโยบายในการจัดการศึกษาให้ถูกต้อง การบริหารก็จะเกิดความล้มเหลว และเกิดความสูญเสียไปทางการศึกษาจะเห็นว่าบทบาท ภาระที่ของผู้บริหารสถานศึกษามีมากมาย ดังนั้นทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นคุณลักษณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องมีลักษณะ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง มุ่งความสำเร็จการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานให้มีคุณภาพ สิ่งสำคัญที่สุดคือ ตัวผู้บริหารต้องมีคุณภาพ ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเอง มีความเป็นผู้นำ ต้องนำความเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการใช้ทักษะการบริหารได้เป็นอย่างดี (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. 2550, : 13) ซึ่งทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานี้ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคนจะมีและใช้ไม่เท่ากัน ในการบริหารสถานศึกษา สถานศึกษาบางแห่งมีการบริหารเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมาก เป็นที่เชื่อถือและศรัทธาจากผู้ปกครองและชุมชน สถานศึกษาบางแห่งขาดประสิทธิภาพในการบริหารซึ่งมีปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาดังกล่าวอยู่หลายประเด็น แต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งคือตัวผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคนจะมีทักษะต่างกัน ดังนั้นตัวผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีวิธแสวงหาให้ได้มาซึ่งความรู้ ความสามารถและทักษะ เพื่อให้สามารถบริหารงานอย่างผู้บริหารมืออาชีพได้ (ธีระ รุญเจริญ. 2553, : 5)

จากเอกสารและผลงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าทักษะการบริหารมีความจำเป็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารมีและใช้ทักษะการบริหารทั้ง 3 ทักษะได้อย่างสมบูรณ์ ย่อมทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงทักษะในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานกลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารและครูกลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3 จำแนกตามเพศ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จาก 70 โรงเรียน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา 70 คน ครูผู้สอน 718 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 788 คน

1.1 ประชากรที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 70 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 248 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายมีขนาดตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, : 608 อ้างถึงใน รศ.นพ พงษ์ บุญจิตราดุลย์, 2554, : 130)

ประชากรเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 70 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงและกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน จำนวน 248 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ 318 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ วุฒิทางการศึกษา

ตัวแปรตาม คือ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ตามแนวคิดของ แคทซ์ (Katz, 1955, : 33-42) จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านเทคนิควิธี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคตินิยม

ระยะเวลาในการศึกษา

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา 70 คน ครูผู้สอน จำนวน 248 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามขนาดตารางของเครจซี่และมอร์แกน รวมจำนวนทั้งสิ้น 318 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 60 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรง (IOC) ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 สถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นเพศชายจำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 37.42 และเพศหญิงจำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 62.57 แยกตามวุฒิการศึกษา ปริญญาตรีจำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 68.86 ปริญญาโทจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 31.13

การสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3 ทั้ง 3 ทักษะ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยภาพรวม พบว่ามีทักษะการบริหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.27$, S.D = 0.48) และเมื่อพิจารณาารายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน เรียงลำดับความความคิดเห็นรายด้านจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะด้านคตินิยม ($\bar{X} = 3.30$, S.D = 0.49) ทักษะด้านเทคนิค ($\bar{X} = 3.26$, S.D = 0.57) และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.24$, S.D = 0.47)

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3 ทั้ง 3 ทักษะ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเรียงลำดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูพบว่า ผู้บริหารเห็นว่า ผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมา คือ ผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารด้านคตินิยมอยู่ในลำดับที่ 2 และ ผู้บริหารมีทักษะทางการ

บริหารด้านเทคนิคอยู่ในลำดับที่ 3 ในขณะที่ครูเห็นว่า ผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารด้านเทคนิคอยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมาคือ ผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารด้านเทคนิคอยู่ในลำดับที่ 2 และ ผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในลำดับที่ 3

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 3 ทักษะ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเรียงลำดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีเพศต่างกัน พบว่า ผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารด้านเทคนิคอยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมาคือ ผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในลำดับที่ 2 และ ผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารด้านเทคนิค อยู่ในลำดับที่ 3 ในขณะที่ผู้บริหารและครูเพศหญิงเห็นว่า ผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารด้านเทคนิคอยู่ในลำดับที่ 1 เช่นเดียวกัน รองลงมาคือ ผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารด้านเทคนิคอยู่ในลำดับที่ 2 และผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในลำดับที่ 3

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเรียงลำดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีวุฒิปริญญาตรีเห็นว่า ผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารด้านเทคนิคอยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมาคือ ผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารด้านเทคนิคอยู่ในลำดับที่ 2 และ ผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในลำดับที่ 3 ในขณะที่ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิปริญญาโทเห็นว่า ผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมาคือ ผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารด้านเทคนิคอยู่ในลำดับที่ 2 และผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารด้านเทคนิคอยู่ในลำดับที่ 3

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ทักษะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ และอภิปรายผลจากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านเทคนิค

ผลการวิจัยทักษะด้านเทคนิคตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะด้านเทคนิคการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่า ทักษะด้านเทคนิคมีการปฏิบัติสูงกว่าครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสามารถทำงานด้านที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเฉพาะอย่าง ซึ่งเกี่ยวกับวิธีการ กระบวนการและเทคนิค อาศัยความรู้การวิเคราะห์และรู้จักใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงาน มีประสบการณ์จากการศึกษาและฝึกอบรมอยู่ระดับมาก

ข้อค้นพบที่น่าสนใจของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้ทักษะในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก คือผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการเขียนหนังสือสั่งการได้อย่างชัดเจน กะทัดรัดและปฏิบัติตามได้ ผู้บริหารจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดได้อย่างถูกต้องเรียบร้อย ผู้บริหารกำหนดขั้นตอนเป็นปฏิทินในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพ จากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2554, : 17) กล่าวว่า ทักษะทางเทคนิคถึงแม้ว่าจะมีความจำเป็นน้อยมากสำหรับครูใหญ่ เพราะไม่ต้องทำหรือปฏิบัติเอง อาจหาบุคคลอื่นมาทำที่แทนแต่ก็จำเป็นต้องรู้และเข้าใจเพื่อตรวจสอบงานและสร้างศรัทธาให้กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ทักษะด้านเทคนิคที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารควรประกอบด้วย การสั่งงานโดยคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรต้องชัดเจน การใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของผู้ฟัง สามารถเขียนหนังสือให้ชวนอ่านและเข้าใจง่าย การรู้ระเบียบงานสารบรรณ การทำปฏิทินปฏิบัติงานภายในโรงเรียน จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดได้อย่างถูกต้องตรงตามกำหนดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของเฟเบอร์ และ เชียร์รอน (Faber & Shearron. 1970, : 224 – 225) ที่กล่าวว่า ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) คือความรู้ความเข้าใจ ความสามารถและความชำนาญในกิจกรรมเฉพาะอย่าง โดยเฉพาะเกี่ยวกับวิธี กระบวนการดำเนินการหรือเทคนิค และสอดคล้องกับแนวคิดของแคทซ์ (Katz. 1974, : 90 – 102) ที่กล่าวถึงทักษะด้านเทคนิคว่า มีความสำคัญต่อความก้าวหน้าอย่างมากในการบริหารงานขององค์การและจำเป็นอย่างแท้จริงต่อประสิทธิภาพการบริหารงานระดับต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อำภา บุญช่วย (2543, : 220) ให้แนวคิดไว้ว่าผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการใช้เทคนิควิธีการที่เหมาะสมในการบริหารงานให้บรรลุผลหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเก่งงาน เพราะมักจะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม

เฉพาะอย่าง เช่น ความสามารถในการเขียนคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรการพูด การเงินและบัญชี การจัดระบบงาน เทคนิควิธีสอน การใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัย ชะโลม เล็ดลอด (2548, : 106–110) เรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีทักษะสูงสุด ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิควิธี ทักษะด้านมนุษย์ และทักษะด้านความคิดรวบยอด เรียงตามลำดับ

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

ผลการวิจัยทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์มีการปฏิบัติสูงกว่าครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีความสามารถในการพิจารณาคนเมื่อต้องทำงานร่วมกัน โดยสามารถเข้าใจถึงวิธีการสร้างแรงจูงใจ สร้างบรรยากาศให้เกิดขึ้นในการทำงานและมีศิลปะการเป็นผู้นำที่ดีอยู่ในระดับมาก

ข้อคิดเห็นที่น่าสนใจของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับ การใช้ทักษะในการปฏิบัติงานของผู้บริหารอยู่ในระดับมากคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษาให้ข้อเสนอแนะทั้งในเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว ผู้บริหารเชิญชวนชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนด้วยความสมัครใจ จากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับทฤษฎี 3 ทักษะของแคทซ์ (Katz, 1974, : 90 – 102) ในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ว่า ทักษะมนุษยสัมพันธ์คือ ความสามารถในการตัดสินใจทำงานร่วมกับผู้อื่นและทำให้ผู้อื่นให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานซึ่งได้แก่ การจูงใจคน และการประยุกต์ภาวะผู้นำมาใช้ในการบริหารงาน ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารได้ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคล ให้ได้มาซึ่งความรักใคร่ปรองดองความร่วมมือ และสัมพันธ์ภาพที่ดีซึ่งกันและกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดผลผลิตของงานและเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง สามารถบันดาลให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายโดยมีความพึงพอใจของผู้ร่วมงานเป็นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ธรรมรส โชติบุญชู (2538, : 13) ให้ความเห็นว่า “นักบริหารแม้จะมีความรู้ความสามารถในกิจการด้านต่างๆ อาทิเช่น ความสามารถในการวาง

นโยบาย การวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การประสานงาน การเกลี้ยกล่อม การควบคุมติดตาม และการประเมินผลงานก็ตาม แต่ถ้าขาดความสามารถในการเข้ากับคนกับงาน และไม่สามารถจะชักจูงใจให้ผู้ร่วมงานร่วมมือกันปฏิบัติงานให้ได้ผลดี คือ ขาดความสามารถในด้านมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่นแล้ว ก็ไม่สามารถบริหารงานให้หน่วยงานดำเนินไปด้วยดีหรือมีประสิทธิภาพได้” และสอดคล้องกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2554, : 17) ได้กล่าวถึงทักษะทางมนุษย์ของครูใหญ่ ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนว่า ครูใหญ่ต้องสัมพันธ์กับบุคคลหลายประเภท ซึ่งมีความแตกต่างกันด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจ ทักษะคิดและค่านิยม ฉะนั้น ครูใหญ่จึงต้องศึกษาพฤติกรรมและเข้าใจบุคคลทุกประเภทเพื่อให้สามารถบริหารงานร่วมกันได้และเกิดความสำเร็จตลอดจนการให้กำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง และเป็นตัวอย่างที่ดีที่จะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย อำนวนย พลรักษา (2556, : 83 – 84) เรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีทักษะสูงสุด ได้แก่ ด้านมนุษย ด้านเทคนิค และด้านความคิดรวบยอด เรียงตามลำดับ

3. ทักษะด้านคตินิยม

ผลการวิจัยทักษะด้านคตินิยม ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะด้านคตินิยม การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่า ด้านคตินิยมมีการปฏิบัติสูงกว่าครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถด้านความคิด การประสานงาน การมององค์การโดยรวมทั้งหมดเข้าใจในส่วนต่างๆขององค์การ และมีความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานย่อยหรือที่และบุคคลภายในองค์การของตนเอง ตลอดจนผลกระทบถึงองค์การภายนอกอยู่ในระดับมาก

ข้อคิดเห็นที่น่าสนใจของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับ การใช้ทักษะในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและทันเวลา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์นโยบายจุดมุ่งหมายและขอบข่ายของงานได้อย่างชัดเจน การวิจัยนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของ เฟเบอร์และชีเยร์รอน (Faber & shearron. 1970, : 224 – 225)

กล่าวว่า ความสามารถของผู้บริหารในการเข้าใจหน่วยงานที่สังกัดในทุกลักษณะและขั้นตอนอย่างละเอียด สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างงานด้านในองค์การหรือหน่วยงานได้อย่างชัดเจน และการที่มีการเปลี่ยนแปลงในบางส่วนของงานจะมีผลกระทบต่องานส่วนอื่นอย่างไร รวมทั้งเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่ตนสังกัดกับหน่วยงานอื่นคือในการบริหารงานและสอดคล้องกับความคิดของ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2554, : 17) ได้กล่าวถึงทักษะด้านคตินิยมว่า เป็นทักษะที่ทำให้ผู้บริหารสามารถกำหนดนโยบาย จุดประสงค์และวิเคราะห์งานได้ มีความรู้เกี่ยวกับงานทั้งหมดที่ตนเองปฏิบัติและรู้ว่าหน่วยงานมีความสัมพันธ์กันอย่างไร สามารถวินิจฉัยผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในระบบหน่วยงานย่อยและการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลในการปฏิบัติ: ที่มีความรู้ความเข้าใจนโยบายการศึกษาของชาติ มีความรู้ในเรื่องหลักสูตรทุกระดับชั้นที่จัดขึ้นในสถานศึกษาของตน และสามารถประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของ นิรมล กิติกุล (2545, : 49) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารคือกระบวนการของการตัดสินใจ ถือว่าการตัดสินใจเป็นหัวใจของการบริหารที่เป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหาร ยิ่งตำแหน่งสูงเท่าใดการตัดสินใจก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการใช้ทักษะของผู้บริหารด้านคตินิยมนี้อยู่ในระดับที่มาก ซึ่งให้เห็นว่าผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการมององค์การภายนอกและภายในอย่างทะลุปรุโปร่งชัดเจน ซึ่งมีความสามารถกำหนดนโยบายและตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยวที่จะขจัดความขัดแย้งเพื่อให้องค์การหรือหน่วยงานก้าวไปถึงจุดหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย นพดล บุญถนอม (2558, : 83-86) เรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ใน 3 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีทักษะสูงสุด ได้แก่ ด้านความคิดรวบยอด ด้านเทคนิควิธี และด้านมนุษยสัมพันธ์ เรียงตามลำดับ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีเพศต่างกัน เกี่ยวกับการใช้ทักษะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะทางการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในการบริหารงานซึ่งผู้บริหารต้องใช้ทักษะทางการบริหาร ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ

ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมการบริหาร ครูซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชา ซึ่งจะคอยรับคำสั่งนำนโยบายไปปฏิบัติและครูมีส่วนร่วมในโอกาสที่เหมาะสมจึงได้รู้ได้เห็นว่าผู้บริหารนั้นมีทักษะการทำงานเป็นอย่างไร ซึ่งการรับรู้ว่ามีทักษะการทำงานหรือไม่นั้น ไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงย่อมมองเห็นได้เท่าๆ กัน จึงทำให้ผู้บริหารและครูที่มีเพศต่างกันมองการใช้ทักษะของผู้บริหารทั้ง 3 ทักษะนี้ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานในสถานศึกษา ผู้บริหารจะพิจารณาจากความสามารถและความเหมาะสมในการทำงาน เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะของงานที่ได้รับผิดชอบ เพื่อให้ผลงานที่ได้ออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเมื่อบุคลากรที่มีเพศแตกต่างกัน จึงมีความคิดเห็น ต่อทักษะเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทัดดาว อันประดิษฐ์ (2556, : 7 – 9) ได้ศึกษาทักษะในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าผลการเปรียบเทียบทักษะในการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูเมื่อจำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน วิชยฐานะ และขนาดของสถานศึกษาที่สังกัดภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีชา บุตรเวช (2544, : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่าผู้บริหารและอาจารย์มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทักษะทั้ง 3 ด้านในภาพรวมและแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน เกี่ยวกับการใช้ทักษะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มอำเภอบ้านดุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้ทักษะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม แตกต่างกันทั้งนี้เป็นเพราะว่า ระดับการศึกษาทำให้คนเรามองหรือวินิจฉัยสิ่งต่างๆได้ไม่เท่าเทียมกัน ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงก็จะมีกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ใช้เหตุผลมากขึ้นกว่าผู้ที่มีวุฒิการศึกษาน้อย ทำให้บอกทักษะการทำงานของผู้บริหารทั้ง 3 ทักษะนี้แตกต่างกันไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ พันธ์ หันนาคินทร์ (2528, : 66) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ถึงแม้ปริญญาจะไม่ใช่เรื่องประกันว่าผู้บริหารผู้นั้นจะสามารถทำงานได้ผลก็ตาม แต่เป็นเครื่องแสดงถึงความสามารถทางสติปัญญาและความรู้ที่จะนำมาประกอบการทำงานได้พอสมควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทรเพ็ญ ธนะฤกษ์ (2555, : 79–81) ได้ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงานโดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะทางความคิดรวบยอด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทักษะทางเทคนิคและทักษะทางมนุษยสัมพันธ์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดขึ้นแก่บุคคลทุกฝ่ายสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้เกิดมีขึ้นในตนเองตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ร่วมงานทุกคนเกิดความเข้าใจในกระบวนการสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคลและนำมาซึ่งการร่วมแรงร่วมใจกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย

1.2. ทักษะด้านเทคนิค ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่องานด้านเทคนิควิธีการต่างๆอย่างเป็นระบบเพื่อจะได้นำความรู้ที่เกิดขึ้น นำไปเชื่อมโยงกับความคิดในด้านต่าง ๆ เช่นการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถนำความรู้จากสื่อต่างๆ ไปใช้สำหรับการสร้างสม ประสิทธิภาพในการทำงานได้โดยไมยาก

1.3. ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาทักษะด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบและทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันตลอดจนสามารถนำประสบการณ์มาใช้ในการบริหารงาน

1.4. ผู้บริหารควรได้มีการพัฒนาตนเองด้วยวิธีต่างๆ เช่น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน เพื่อให้ผู้บริหารปรับปรุงตนเองให้มีประสิทธิภาพในการบริหารมากขึ้น

1.5. ผู้บริหารควรรู้จักสังเกตความรู้สึกของผู้ใต้บังคับบัญชาและหาวิธีการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

1.6. หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดให้มีการอบรมผู้บริหารระดับต้นและระดับกลางในเรื่องของการพัฒนาทักษะด้านเทคนิค เพื่อนำเทคนิคใหม่ๆไปปรับใช้และสอนงานแก่บุคลากรในหน่วยงาน

- 1.7. ผู้บริหารควรนำผลการประเมินการปฏิบัติงานไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาการทำงานในองค์กรต่อไป
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1. ควรศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ในเชิงคุณภาพโดยใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลในเชิงลึก
 - 2.2. ควรศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
 - 2.3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์เพ็ญ ธนะฤกษ์.(2555). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ชะโลม เล็ดลอด. (2558). ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. สาขาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทัดดาว อันประนิตย์. (2556). ทักษะในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ธนาเพลส.
- ธรรมรส โชติคุณุชร. (2546). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวทางการปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 9-12 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2554). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : บริษัทธีรณสาร จำกัด.

- นพดล บุญถนอม. (2558). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี*. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. สาขาการบริหาร
- นิรมล กิตติกุล. (2545). *องค์การและการจัดการ*. กาญจนบุรี : สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.
- ปรีชา บุตรเวช.(2544). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาค ตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิตสาขาสหกรรมมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.*
- พนัส หันนาดิษฐ์.(2559). *หลักการบริหารโรงเรียน(พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ.(2550). คุณภาพเริ่มจากผู้บริหาร. *วารสารบริหารการศึกษา : มศว*. 1. 12–13.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2548). *ผู้บริหารโรงเรียน: สามมิติการพัฒนาวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: ทิพย์สุทธ.
- อานวย พลรักษา. (2556). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*
- อำภา บุญช่วย..(2543). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- Faber, C.F. and Shearron, G.F. (1970). *Elementary school administration: Theory and practice*. New York : Holt Rinchart and Winston.
- Katz, R.L. (1974). Skill of Effective Administrator. *Harrard Business Review*, September–October. 90–102.
- _____ (2016). Skill of Effective Administrator. *Harrard Business Review*, 12 (1) : 33–42 ; January–February.